

✍ Stig F. Nielsen

📷 Stig F. Nielsen og Niels Enggaard Klausen

Stor interesse for efterafgrøder

Interessen for målrettet brug af efterafgrøder i grønsagssædskifter for at øge jordens frugtbarhed er stor, hvis man vurderer ud fra antallet af interesserede deltagere til et Åbent Hus-arrangement

Godt 50 interesserede fra hele landet trodsede det kolde og blæsende vejr, som også bød på en enkelt byge, da GartneriRådgivningen inviterede til Åbent Hus-arrangement på Gyldensteen den 2. oktober 2018.

Godset lægger jord til en større demomark med 18 parceller med forskellige efterafgrødeblandinger tilpasset grønsagssædskifter. Og brug af blandinger er vigtigt - blandt andet af hensyn til biodiversiteten.

Øg jordens frugtbarhed

Formålet med demomarken er at inspirere grønsagsproducenter til at etablere efterafgrøder - ikke kun af pligt - men for at øge jordens frugtbarhed. Det kan man blandt andet gøre ved at bruge målrettede blandinger med flere forskellige arter herunder gerne en eller flere bælgplanter. Her skal det dog bemærkes, at bælgplanter kun kan indgå i de efterafgrødeblandinger, der er frivillige.

Landskonsulent Annette Vestergaard, PlantelInnovation, Seges, viser, hvordan man vurderer en jordprofil og giver gode råd om grubning.

På den veltilrettelagte eftermiddag blev budt på teoretiske indlæg, fremvisning af forsøgsparceller, indblik i vurdering af jordprofiler i tre gravede huller, avlererfaring med efterafgrøder samt mulighed for at "sparke dæk" på en stor Horsch Focus TD, der er en skiveskærs-såmaskine.

Behovsbestemt pløjning

Gyldensteen driver 750 hektar jord, heraf 450 hektar byg, hvede, rug og med så meget frøgræs som muligt samt 300 hektar med løg og græskar. Der bliver pløjet før løg og græskar, mens resten bliver drevet mere eller mindre pløjefrit. Godset prioriterer efterafgrøder højt,

Et overblik over den omfattende demomark d. 2. november på Gyldensteen med 18 parceller med dronepilot Niels Enggaard Klausen, GartneriRådgivningen, og Richard de Visser stående i parcel 3: Blanding 2 etableret med Horsch Focus og 60 % udsæd.

derfor bliver de etableret med en Horsch Focus TD.

Honningurt er god

I demomarken, som er en JB 4, har der været rug i 2018, hvorefter der er etableret honningurt og rug den 15. august.

I 2019 skal her være løg. Konsulent Karina Frandsen, GartneriRådgivningen, fremhæver honningurt som en af de bedste efterafgrøder, vi har. Den er blandt andet med til at opformere mykorrhizasvampe, som indgår i et samarbejde med rodsvage afgrøder som løg, porrer og kartofler ved at øge deres rødders kapacitet og længde.

I de 18 parceller er der anvendt otte forskellige blandinger. Tre af blandingerne indgår med fire parceller hver: Etableret med radsåmaskine, etableret med Horsch Focus TD med 100 procent udsæd henholdsvis 60 procent udsæd samt 100 procent udsæd plus 40 kg N som startgødning.

Ved gennemgang af de forskellige parceller blev fordele og ulemper af de enkelte arter gennemgået.

Omhyggelig etablering kræves

Udfordringen i mange af dagens grønsagssædskeer er, at indholdet af organisk stof falder, hvorved jorden mister frugtbarhed og dermed også egenskaber som bearbejdningsevne. Derfor er det vigtigt at tilføje jorden organisk stof i form af husdyrgødning, kompost og eller efterafgrøder.

Blandt de mange gode råd, som Karina Frandsen og Richard de Visser, GartneriRådgivningen, gav, kan nævnes:

- Efterafgrøder skal etableres så tidligt/ hurtigt som muligt
- Der bør anvendes blandinger - færdigkøbte eller selvblandede - hvori der også indgår bælgplanter for at øge biomasseproduktion, kvælstofindhold i jorden, etableringssikkerhed, de enkelte arters funktionalitet og biodiversitet over og under jorden
- De skal etableres ordentligt og omhyggeligt med en radsåmaskine eller for eksempel en Horsch Focus.

Gode råd om grubning

Annette Vestergaard, PlantelInnovation, Seges, hoppede på skift ned i de tre huller, som var gravet i marken, så man kunne se jordprofilen. Her demonstrerede hun, hvad man skal kigge efter for blandt andet at vurdere roddybde, regnormetæthed og behov for en eventuel grubning.

Er der behov for grubning er det vigtigt, at

- Der kun køres, når jorden er helt tør
- Tanden - som skal være smal - ikke går dybere end nødvendigt
- Angrebsvinklen er 45 grader
- Der køres langsomt

Et overblik over de fire første forsøgsparceller alle med Blanding 2: Parcel 1 (tv.): Etableret med radsåmaskine og 100 % udsæd, parcel 2-4: etableret med Horsch Focus og henholdsvis 100 % udsæd, 60 % udsæd, 100 % udsæd plus 40 kg N. Richard de Visser og Karina Frandsen står i parcel 2.

Såning af efterafgrøde i afgrøden

Skiftekar Økologi ved Peter Bay på Tåsinge er udfordret af, at der ikke er økologiske husdyrproducenter i nærheden. De importerer 30-40 kg kvælstof pr. hektar i form af konventionel husdyrgødning, resten af kvælstofbehovet producerer de ved hjælp af rødskløver eller vintervikke som efterafgrøde.

Peter Bay understregede, at det er vigtigt at etablere efterafgrøden så tidligt som muligt. Derfor har de investeret i en Hatzenbichler radrenser med såenheder med skiveskær og trykruller, så de kan så efterafgrøden i rækkerne i afgrøden. Dermed kan efterafgrøden etablere sig tidligt for så at vokse til, når afgrøden er høstet.

- På den måde kan man forlænge vækstperioden for efterafgrøderne med en må-

ned. Vi har meget fokus på at producere kvælstof, fastslår Peter Bay.

Projektet er finansieret af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribruget. ■

Eksempler på anvendte blandinger

- Blanding 2: Udvintrer
25 % fodervikke, 25 % honningurt, 25 % blodskløver og 25 % hestebønne, 80 kg udsæd pr. ha à 59 kr. kg. Anbefales til sædskeer med løg (løg, porrer), korsblomstrede (kål), skærplanter (gulerod, selleri), kurvblomstrede (salat), natskygger (kartofler) og salturtfamilien (rødbeder)
- Blanding 4: Udvintrer delvis
10 % westerwoldisk rajgræs, 25 % rødskløver, 20 % olieræddike 'Brutus', 20 % vintervikke, 15 % honningurt og 10 % sandhavre (Stigosa). 60 kg udsæd pr. ha à 27 kr. pr. kg. Anbefales til sædskeer som Blanding 2 - dog ikke til korsblomstrede (kål)
- Blanding 5: Overvintrer
45 % rødskløver, 10 % vinterrug og 45 % vintervikke. 20 kg udsæd pr. ha à 45 kr. pr. kg. Anbefales til sædskeer som Blanding 2

Ikke alle efterafgrøder er lige velegnede i alle sædskeer: Olieræddike bør for eksempel ikke indgå i et sædskefte med kål, da den blandt andet kan opformere og overvinde kålfluer - og måske kålmøl.